

Maramureșeni închiși în penitenciarul din Cetatea Făgăraș

Constantin BĂJENARU*

Abstract: Inhabitants of Maramureș in the Penitentiary at Făgăraș Fortress. *The Romanian concentrationary communist system of 1945 to 1964 included a multitude of locations employed to hold the hundreds of thousands of innocent people judged and convicted to political prison for reasons which only the adopted Soviet model could have explained. The penitentiary system of communist Romania managed to transform legions of people into victims, similarly to what happened in all the other countries controlled by the Soviets. For the past three decades, a great many study has been done on this abominable phenomenon; these studies are based either on archive research or the memoirs of the martyrs who suffered countless vicissitudes, enduring affliction which is unimaginable in our days, many of them finding their end between the walls of the terrible communist prisons. Organized as such a prison in 1950, the political penitentiary at Făgăraș Fortress, or the Făgăraș Central Penitentiary, was functional between July 1950 and April 1960, when it stopped functioning as a political detention facility; after that, it stayed active for two more years as a prison for common-law offenders. Among the 5,000 inmates who were imprisoned between the walls of Făgăraș Fortress for shorter or longer terms, there were 38 citizens coming from what is today the county of Maramureș; they will be nominated in the corresponding annex.*

Keywords: *Maramureș, dwellers, prisons, penitentiary, Făgăraș Fortress, communism.*

După cum este îndeobște cunoscut, sistemul concentraționar comunist românesc din perioada 1945-1964 a cuprins o multitudine de locații și localități pentru a putea încarcera sutele de mii de oameni nevinovați judecați și condamnați la închisoare politică pentru motive pe care doar modelul sovietic adoptat le putea explica. „Sistemul penitenciar din România comunistă a reușit să transforme sute de mii de oameni în victime, așa cum, de altfel, s-a întâmplat în tot spațiul controlat de sovietici”¹. Acestui fenomen abominabil i-au fost dedicate în ultimele trei decenii nenumărate studii și lucrări, bazate pe cercetare de arhivă sau pe memorii ale martirilor care au îndurat nenumărate vicisitudini, suportând lucruri de neimaginat astăzi, mulți dintre ei dându-și obștescul sfârșit între zidurile teribilelor temnițe comuniste.

„Experimentul temnițelor și al muncii forțate din coloniile comuniste a însemnat distrugerea clasei politice interbelice, eliminarea elitei intelectuale,

*Cercetător științific; doctor în istorie; Muzeul Țării Făgărașului „Valer Literat”, Făgăraș;
e-mail: bjnrcosti@yahoo.com.

¹ Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Iași, 2008, p. 10.

încarcerarea unui număr mare de țărani, dar și de clerici ortodocși și catolici”², precum și eliminarea funcționarilor din toate ministerele statului român, aducând în locul lor oameni docili și ușor manevrabili.

Deși existând antecedente importante, totuși anul 1947 a reprezentat sfârșitul democrației în România, acum declanșându-se valuri de arestări în rândul membrilor partidelor democratice, dizolvarea partidelor, urmate de alte arestări și condamnări în rândul celor care se opuneau colectivizării, naționalizărilor forțate sau evacuărilor din locuințe, epurări din aparatul administrativ, din cel polițienesc și de siguranță, judecătorească etc.

Anul următor, prin Decretul nr. 221 din 30 august 1948, era înființată Direcția Generală a Securității Poporului, care funcționa, aparent, ca departament al Ministerului Afacerilor Interne, și având ca principală atribuție „apărarea cuceririlor democratice și asigurarea securității RPR contra uneltirilor dușmanului din interior și exterior”³.

O a doua instituție a sistemului represiv comunist a reprezentat-o Miliția, înființată prin Decretul nr. 25 din 23 ianuarie 1949 și căreia i se stabilea printre atribuții „menținerea ordinii publice pe teritoriul RPR, apărarea proprietății socialiste prin asigurarea pazei la toate instituțiile de stat, ținerea evidenței persoanelor străine care intrau în țară”⁴ ș.a.

Tot în anul 1949, Direcția Generală a Penitenciarelor (DGP) era trecută din subordinea Ministerului Justiției în cea a Ministerului Afacerilor Interne și printr-o decizie a acestuia din 24 februarie se hotăra modul de organizare și atribuțiile DGP-ului. Dintre organismele centrale ale acesteia, amintim aici Serviciul îndrumări, care avea printre atribuții „reeducarea morală și pregătirea profesională a deținuților și internaților din penitenciare”⁵. Ca organe externe ale DGP, penitenciarele, care erau conduse de un director și un subdirector, aveau ca rol urmărirea aplicării regimului pedepselor deținuților și internaților din penitenciare și „de a supraveghea întreaga activitate ce se desfășoară în penitenciare pe tărâm gospodăresc, economic și educativ”⁶. Personalul penitenciarelor era compus din secretarul de grefă, educator, comandant de gardă, primul gardian, gardieni ș.a. Ulterior, în funcție de schimbările instituționale cauzate de apariția sau desființarea unor forme de detenție, DGP a suferit mai multe schimbări în denumire, până la sfârșitul anului 1960, când s-a revenit la prima titulatură.

Prin Decizia nr. 57.286 a MAI, în 4 decembrie 1945 se realiza o organizare a penitenciarelor din țară în funcție de pedepsele pe care trebuiau să le execute deținuții închiși în acestea:

- penitenciar pentru muncă silnică pe viață: Aiud;
- penitenciare pentru muncă silnică pe termen limitat: Caransebeș, Craiova,

Oradea și Sighet;

² *Ibidem*, p. 19.

³ *Buletinul Oficial al RPR*, nr. 19/23 ianuarie 1949.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Apud A. Muraru, *op. cit.*, p. 29.

⁶ *Ibidem*.

- penitenciare pentru executarea pedepselor de temniță grea: Alba Iulia și Arad;

- penitenciare pentru executarea pedepselor corecționale de până la șase luni: Abrud, Baia, Bârlad, Beiuș, Bistrița, Botoșani, Brașov, Câmpulung Moldovenesc, Câmpulung Muscel, Dorohoi, Făgăraș, Miercurea-Ciuc, Oravița, Piatra Neamț, Rădăuți, Râmnicu Sărat, Roman, Sighișoara, Slatina, Târgoviște, Turda și Vaslui;

- penitenciare pentru executarea pedepselor corecționale de până la doi ani: Brăila, Caracal, Călărași, Cluj – Tribunal, Dej, Focșani, Lugoj, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, Târgu-Jiu, Târgu-Mureș;

- penitenciare pentru executarea pedepselor corecționale de la doi la 12 ani: Buzău, Constanța, Deva, Galați, Ocnele Mari, Pitești, Sibiu și Timișoara;

- penitenciar pentru toți criminalii de război: Dumbrăveni;

- penitenciar pentru executarea pedepselor politice: Zalău;

- penitenciar pentru femei: Mislea;

- penitenciar pentru recidiviști: Suceava⁷.

În anii următori, această specializare a penitenciarelor a cunoscut mai multe modificări, determinate de categoriile de deținuți care au fost internați. În categoria penitenciarelor pentru detenție politică a fost inclusă și Cetatea Făgăraș, alături de multe altele, care au constituit împreună lagărul concentraționar românesc.

Cetatea Făgăraș este una dintre cele mai mari și mai bine conservate cetăți medievale din sud-estul Europei. Anterior cetății de piatră, a existat în secolele XII-XIII o fortificație de lemn, care a fost distrusă violent prin incendiere la mijlocul secolului al XIII-lea, în perioada imixtiunii tătarilor din anii 1241-1242. Abia către anul 1400 începe construcția cetății de piatră, care este atestată documentar în anul 1455, când Iancu de Hunedoara numea doi căpitani la conducerea acesteia.

După anul 1526, cetatea devine reședință nobiliară și princiară, începându-se lucrări de transformare a cetății în castel și de edificare a unei noi fortificații exterioare, care vor fi finalizate la mijlocul secolului al XVII-lea. Datorită sistemului de apărare cu ziduri groase și un șanț de apărare în lățime maximă de 75 metri, cetatea nu a putut fi cucerită niciodată, motiv pentru care a mai fost numită „Cetatea Invincibilă”.

La sfârșitul secolului amintit, odată cu întreaga Transilvanie, cetatea intră în stăpânirea Imperiului Austriac și Curtea de la Viena decidea transformarea sa în garnizoană militară. Acest statut l-a avut aproximativ două secole și jumătate, fiind, pe rând, garnizoană austriacă (1696-1867), maghiară (1867-1918) și românească (1918-1948).

Evident, ca oricare cetate, și-a avut în toate epocile menționate celule de detenție (în Turnul Temniță), documentele sau alte surse amintind ca fiind închiși aici indezirabili politici ai principilor Transilvaniei, iobagi ai domeniului Cetății Făgăraș, militari, romei ș.a. În perioada 1916-1918, tot aici au fost întemnițați numeroși români ardeleni, îndeosebi făgărășeni, care deveniseră indezirabili

⁷ *Ibidem*, p. 34.

regimului de la Budapesta, precum și cei care se retrăseseră peste munți împreună cu armata în Vechiul Regat, în toamna anului 1916, dar fuseseră capturați de armata de ocupație germană și retrimiși în Transilvania. În perioada interbelică și apoi în anii de război, a avut în parte și statutul de închisoare corecțională pentru pedepsele mai mici.

Pe de altă parte, în două momente cetatea a servit și ca loc de refugiu pentru cei care, din motive diferite, au trebuit să ia calea pribegiei și să-și găsească, cel puțin temporar, un adăpost sigur. Primul s-a consumat imediat după Primul Război Mondial, când, între anii 1920-1923, și-au găsit cămin aici aproximativ 1.000 de refugiați proveniți din rândurile rușilor albi, care se opuseseră fără rezultat pozitiv bolșevicilor ruși⁸. Cel de-al doilea a survenit în toamna anului 1939, după împărțirea teritoriului Poloniei între Germania nazistă și URSS, când dintre cei aproximativ 100.000 de polonezi refugiați în România, cel puțin câteva sute au găsit adăpost în cetatea Făgăraș.

După dezafectarea totală a penitenciarului, la mijlocul anilor 1960, statul comunist a decis începerea lucrărilor de restaurare a monumentului, având ca scop redarea măreției de odinioară a cetății.

Amenajat ca închisoare comunistă în anul 1950, Penitenciarul politic din Cetatea Făgăraș sau *Penitenciarul Central Făgăraș* a fost funcțional în perioada iulie 1950, când fusese preluat de la Ministerul Forțelor Armate, și aprilie 1960, când a fost dezafectat ca loc de detenție politică, rămânând încă doi ani cu funcționalitatea de închisoare doar pentru deținuții de drept comun.

În 6 iunie 1950 era constituită o comisie mixtă, formată din câte un delegat al Ministerului Forțelor Armate și al DGP, având ca scop verificarea închisorii militare centrale Făgăraș în vederea unei posibile transformări a ei în penitenciar al DGP. Câteva zile mai târziu, într-o notă din 10 iunie, comisia își prezenta concluziile finale, în esență stabilind că „închisoarea militară centrală Făgăraș se găsea în centrul orașului, având împrejurul ei parcul public la o distanță de 150 m, fiind despărțită de parc de o mlaștină ce înconjura închisoarea. Localul închisorii era compus din subsol, parter și două etaje⁹. La etajele I și II erau dispuse 48 de camere, mari și mici, folosite ca dormitoare pentru deținuți. Capacitatea de cazare normală era pentru 800 de deținuți în paturi individuale, iar maximum, cu paturi suprapuse, era pentru 1.500 de deținuți. Pavilionul administrativ era separat de închisoare prin zidul închisorii propriu-zise și făcea față unei bune administrații pentru 1.500 de deținuți.

(...) închisoarea se putea folosi ca penitenciar pentru pedepse mari, datorită construcției închisorii, siguranței pe care o prezenta datorită zidului închisorii și zidului exterior înalt de 10-15 m și gros de 3-4 m. Închisoarea (...) era propusă pentru penitenciar având în vedere capacitatea de cazare de 1.500 de deținuți și posibilitatea de înființare de ateliere de tâmplărie în închisoare, unde ar fi lucrat 700-800 de deținuți, avându-se în vedere materia primă ce se găsea în regiune¹⁰.

⁸ Vezi pe larg, în: Constantin Băjenaru, *Cetatea Făgăraș – refugiu și adăpost pentru ruși, cazaci și ucrainenii antibolșevici (1920-1923)*, în „Acta Terrae Fogarasiensis”, V, 2016, p. 419-432.

⁹ Constatarea aceasta era eronată, deoarece încă din perioada medievală castelul a avut doar trei niveluri – parter și două etaje.

¹⁰ A. Muraru, *op. cit.*, p. 302.

Ușile și ferestrele închisorii erau prevăzute cu gratii de fier, însă securitatea închisorii se baza în special pe poziția și pe construcția geometrică a cetății, care oferea posibilitatea unei bune legături între posturile de pază. Tentativele de evadare erau, practic, imposibile, în condițiile în care posturile de santinelă erau amplasate, atât înăuntru, cât și în curtea exterioară a cetății¹¹.

Spațiile de detenție au fost situate exclusiv în castel, în curtea exterioară fiind amplasată administrația, iar celulele pentru tortură se aflau la parter, în Turnul Temniță, fiind construite încă din perioada medievală.

Prin Ordinul nr. 3.894 al MAI, din 25 septembrie 1950, printre altele se decidea ca: „3. Foștii polițiști să fie transferați de la Penitenciarul Târgșor la Penitenciarul Făgăraș; 4. O comisie se va deplasa la Penitenciarul Făgăraș pentru a verifica pe foștii polițiști, prezentând direcției generale respective un tabel nominal cu cei care trebuie să rămână în penitenciar, urmând ca restul să fie scoși și trimiși la muncă pe șantierul canalului Dunăre-Marea Neagră”¹².

Până la acel moment, se aflau în detenție în Penitenciarul Târgșor aproximativ 800 de foști polițiști și relativ puțini jandarmi și SSI-ști¹³, care fuseseră aduși aici, în decembrie 1948, de la penitenciarele din Pitești și Craiova. În perioada 29 septembrie-7 octombrie 1950, au fost aduși la Făgăraș circa 800 de deținuți aparținând categoriilor amintite, pentru ca, până la sfârșitul anului, să mai fie internați alți aproximativ 200 de deținuți, ridicând numărul total la circa 1.000 de deținuți; în marea lor majoritate nu aveau niciun fel de condamnare judecătorească.

În cursul anului următor, au fost internate la Făgăraș două mari loturi de arestați, primul intrând începând cu 1 martie 1950 și numărând aproximativ 200 de foști polițiști și jandarmi, rămași în cadrele Miliției până în anii 1949-1950. Relativ mulți dintre cei care aderaseră anterior la Partidul Muncitoresc Român fuseseră „demascați” cu ocazia verificărilor membrilor de partid și excluși, în principal, din cauza participării lor la operațiunile militare ale României pe Frontul de Est, precum și la acțiunile „contra clasei muncitoare și a mișcării revoluționare”. Majoritatea dintre aceștia au fost arestați în luna februarie și internați la Penitenciarul Central Făgăraș în baza Ordinului nr. 300.361/1951 al MAI¹⁴. Pe de altă parte, în luna aprilie 1951 câteva sute de deținuți erau transferați de aici la Unitatea de Muncă nr. 3 Saligny, devenită mai târziu UM 3 Cernavodă. Cel de-al doilea mare lot de deținuți intra în Penitenciarul Făgăraș începând cu data de 8 octombrie 1951, fiind alcătuit exclusiv din foști angajați ai SSI, care fuseseră arestați în mare majoritate în cursul verii și internați aici în baza Ordinului nr. 401.200/1951 al MAI¹⁵.

Din Statul de organizare pentru perioada 1 mai 1958-1 august 1959, aprobat de generalul Gheorghe Drăghici, în privința Penitenciarului de categoria a II-a

¹¹ *Ibidem*, p. 303.

¹² Apud Ioan Ciupea, Virgil Țărău, Florentin Olteanu, Andrea Dobeș, Robert Fürtös, Cosmin Budeancă, *Făgăraș. Închisoarea polițiștilor*, vol. II, lucrare aflată în manuscris.

¹³ SSI=Serviciul Secret de Informații al României.

¹⁴ I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

¹⁵ *Ibidem*.

Făgăraș erau aprobate 56 de funcții, dintre care trei de conducere, iar celelalte distribuite celor șase compartimente. Prin urmare, structura personalului penitenciarului avea următoarea formă:

- șef de penitenciar (gradul de locotenent-colonel);
- loțiitor șef penitenciar/loțiitor politic (locotenent-colonel);
- ofițer inspector prim cadre (căpitan);
- Secretariat: - secretar dactilograf;
- Pază și regim: - ofițer serviciu prim: trei posturi (locotenent major);
  - sergent punct control: șase posturi (plutonier);
  - sergent supraveghetor principal: 11 posturi (plutonier);
  - sergent supraveghetor: 12 posturi (sergent major);
  - sergent exc.(!?) exterior: șase posturi (sergent);
- Evidență deținuți: - lucrător principal evidență deținuți;
  - lucrător evidență deținuți;
- Biroul financiar-contabilitate: - șef birou;
  - casier principal;
- Aprovizionare și gospodărie: - contabil principal;
  - contabil;
  - șef popotă (transformat ulterior);
  - magazioner principal: două posturi;
  - sergent magazioner (plutonier);
  - sergent conducător auto (plutonier);
- Sanitar: - medic penitenciar urban;
  - felcer medical sau ofițer sanitar I: două posturi.

În total, din cei 56 de angajați ai Penitenciarului Făgăraș, șase erau ofițeri, 37 subofițeri și 13 angajați civili¹⁶. La finele anului, într-un alt Statut de organizare al Penitenciarului apăreau 60 de funcții, diferența provenind din faptul că numărul de supraveghetori principali fusese suplimentat cu patru posturi¹⁷.

*

Regimul de detenție. De-a lungul celor zece ani de funcționare, Penitenciarul Făgăraș a fost supus mai multor reglementări adoptate de MAI, amintind aici doar câteva dintre cele mai importante. Una dintre acestea, dar care n-a fost mai deloc respectată, a constituit-o cea prevăzută în articolul 27 al Hotărârii nr. 729 din 1951, prin care se prevedea ca „deținuții aflați în urmărire penală să fie ținuti în penitenciare numai pe durata legală a instrucției sau cercetării. Concentrarea deținuților în grupări mai mari de 30 de oameni este interzisă”¹⁸.

¹⁶ Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității București, Fond M.I./D.M.R.U., Vol. 9, Dosar nr. 1. *State de organizare din DGPCM. În vigoare de la: 1.V.1958 – 1.VIII.1959*, p. 433-437.

¹⁷ *Ibidem*, Vol. 37, Dosar nr. 3. *State de organizare din DGPCM (Original). În vigoare de la: 1.VIII.1959 – 1.X.1959*, p. 241-244.

¹⁸ Apud A. Muraru, *op. cit.*, p. 43.

Tot în această hotărâre, prin articolul 34 se stipula că în penitenciarele cu regim sever, precum era și Făgărașul, „regulile privind primirea coletelor, corespondenței, precum și scoaterea deținuților la plimbare erau modificate prin decizia MAI pentru fiecare penitenciar în parte”¹⁹.

Câțiva ani mai târziu, prin Circulara transmisă la 19 aprilie 1955 de către prim-loctiitorul Direcției Generale a Penitenciarelor, Coloniilor și Unităților de Muncă, către penitenciarele de maximă siguranță – Făgăraș, Aiud, Gherla, Pitești ș.a. –, se dispunea neaplicarea articolului 28, literele c și e, din amintita hotărâre (referitor la drepturile deținuților aflați în prevenție la primirea, lunar, a unui pachet, a sumei de 50 lei și la vorbitor cu familia) și a articolelor 30-31 relative la drepturile la pachet, corespondență și vorbitor ale deținuților „contrarevoluționari”²⁰. Strict referitor la situația deținuților din Penitenciarul Făgăraș, în același document se specifica faptul că deținuții de aici, „foști polițiști și SSI-iști, (...) să nu aibă dreptul de a primi pachet, vorbitor și scrisori decât cu aprobarea specială dată de la caz la caz de Direcția a VIII-a din minister”²¹.

Condițiile de detenție. În toată perioada în discuție foștii polițiști și SSI-iști au fost puși pe aceeași treaptă cu legionarii, după cum o relevă, de pildă, un ordin al MAI din 19 ianuarie 1954, prin care se decidea punerea în libertate a tuturor deținuților cu pedeapsa expirată, dar care nu fuseseră eliberați la termenul pedepsei; făceau excepție de la acest ordin legionarii, polițiștii și SSI-iștii²².

Regimul de pază și pedepsele. Regimul de pază era reglementat printr-un regulament privitor la organizarea pazei interioare și exterioare. Tot prin acest regulament au fost stabilite numeroase pedepse la care au fost supuși deținuții pe întreaga perioadă de detenție. Articolul 59, referitor la organizarea pazei interioare, preciza că nu li se permitea deținuților „să întrețină discuții zgomotoase, să, cânte, să danseze, să comunice prin ciocănituri în pereți cu camerele vecine sau să se apropie și să staționeze la ferestrele camerelor. În caz de abateri din partea deținuților, îi avertizează și, în același timp, raportează ofițerului de serviciu”²³.

Articolul 80 din același Regulament preciza că o altă îndatorire a pazei era aceea de a supraveghea ca deținuții scoși la plimbare „să nu discute, să nu stea pe loc. Orice nereguli sau abateri din partea deținuților scoși la plimbare trebuie să fie raportate ofițerului de serviciu”²⁴.

*

Maramureșeni închiși în Cetatea Făgăraș. Cercetările de până acum ne-au condus la depistarea unui număr de 38 de deținuți cu origini maramureșene sau cu alt loc de naștere, dar cu domiciliile în actualul județ Maramureș, care au fost

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ A. Muraru, *op. cit.*, p. 43-44.

²¹ Apud A. Muraru, *op. cit.*, p. 304.

²² A. Muraru, *op. cit.*, p. 48.

²³ Radu Ciuceanu (coord.), *Regimul penitenciar din România (1940-1962)*, București, 2001, p. 252.

²⁴ *Ibidem*, p. 255.

închiși în Penitenciarul Cetatea Făgăraș.

Astfel, 12 dintre ei s-au născut și și-au desfășurat activitatea profesională în cadrul județului Maramureș, 17 sunt originari din Maramureș, însă își desfășurau activitatea în alte județe, iar nouă erau născuți în alte zone din țară, dar având domiciliul în localități din județul Maramureș. În cele două cazuri din urmă, situația este explicabilă prin aceea că legislația română în domeniu permitea transferări dese ale funcționarilor publici dintr-un județ în altul, fie în apropiere, fie mult mai departe.

Dintre cei 39 de deținuți identificați, doar doi au fost condamnați de drept comun – unul pentru furt și celălalt pentru delapidare –, restul fiind deținuți politici, care proveneau din sfera Poliției/Miliției (20), Serviciul Siguranței Interne (6) și Jandarmeriei (4). Alți trei fuseseră gardieni, unul informator SSI, unul colonel de armată (informator) și un altul fusese condamnat pentru crime de război.

ANEXA

Maramureșeni internați în Penitenciarul Central Făgăraș

1. **Amarandei Gheorghe**, polițist, a trecut prin Jilava, Făgăraș, Baia Sprie, Cavnic²⁵.

2. **Ardeleanu V. Ioan** (zis Lendel), n. în 6 martie 1886 la Baia Mare, fiul lui Vasile și Ana, domiciliat în Baia Mare, str. Plugarilor 4; fără ocupație la data arestării/fost gardian public; avere: 284 mp și o casă; părinții: decedați, foști cârciumari/cărăuși; 4 clase elementare; arestat pentru „activitate intensă contra clasei muncitoare”; internat către Securitatea Baia Mare în 28 iulie 1952, la Făgăraș (25 iulie 1952), apoi Timișoara, Satu Mare. Decedat în 29 septembrie 1955; gardian III la Poliția Sighet²⁶.

3. **Bacinschi V. Gheorghe**, n. în 2 mai 1898 la Giulești, Maramureș, fiul lui Vasile și Ioana, dom. Sighet, str. Vasile Munteanu 62, milițian la data arestării/fost agent de poliție din 1923, fără avere/ familie de țărani săraci, 4 clase elementare, căsătorit, cu doi copii, membru PMR, apoi exclus, arestat în 26 februarie 1951. Evidența detenției: Făgăraș (din 5 martie 1951), 24 luni Centrul Militar (CM), Cernavodă 3 (ianuarie 1953-decembrie 1953), MAI Baia Mare (27 ianuarie 1954), Oradea (din 4 mai 1954) cu mandat de arestare pentru activitate contrarevoluționară: „în timpul cât a fost agent Polițist al Burgheziei a dus o luptă intensă contrarevoluționară”; eliberat la 30 noiembrie 1954²⁷. A funcționat în cadrul Poliției Făgăraș (*Monitorul Oficial* – în continuare *MO*, nr. 166/25 iunie

²⁵ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

²⁶ Cf. Fișa Matricolă Penală (în continuare FMP).

²⁷ Cf. FMP.

1945); agent III în Poliția Sighet (*MO*, nr. 259/12 noiembrie 1945)²⁸.

4. **Balea I. Mihail**, n. în 22 aprilie 1906 la Sighet, dom. Măcin, Tulcea, fost șef grupă SSI, Agentura Frontul de Vest, avere: 1 ha; licențiat în științe naturale; căsătorit, 1 copil; apolitic. Arestat pentru „activitate contra clasei muncitoare” și închis la Făgăraș (din 8 octombrie 1951-10 septembrie 1955)²⁹.

5. **Băbuțiu M. Gavrilă**, n. în 14 mai 1901 la Sighet, dom. în Făgăraș, str. Vasile Roaită 13, plut. maj. în Miliție, 1,25 ha (țăran mijlocăș), trei clase de liceu, membru PMR, anterior apolitic. Arestat de Parchetul Curții din Cluj pentru „crime contra umanității”: „a maltratată și schingiuit elemente din mișcarea ilegală muncitorească”; condamnat la patru ani de detenție; închis la Făgăraș (cu 1 iunie 1951), reprimat de la Jilava (din 15 octombrie 1952); a mai fost închis episodice: MAI Stalin/Brașov (din 22 noiembrie 1953), MAI Baia Mare (din 25 iulie 1954), Jilava (din 10 martie 1955), Oradea (din 18 martie 1955), Jilava (din 19 aprilie 1955), Făgăraș (din 15 mai 1955); eliberat în 8 octombrie 1955³⁰. Registrator adjutant gradul 1 la Poliția Făgăraș (*MO*, nr. 195/22 august 1944); registrator arhivar, mânăitor de bani și valori la Pol. Făgăraș (1947-1948) (*MO*, nr. 170/28 iulie 1947; *MO*, nr. 134/12 iunie 1948); plut. maj. șef miliție jud. Făgăraș; membru PCR din 1945, propus excludere în martie 1950³¹.

6. **Buliga Dumitru**, plutonier jandarm, condamnat în 1949, cu detenții la Gherla, Baia Sprie (1951-1952; o alta neprecizată) Jilava și Făgăraș³².

7. **Ciobanu T. Grigore**, n. 20 iulie 1925 la Șelaru, regiunea Argeș, dom. în Baia Mare, str. Jozsa Bela 5, dactilograf SSI, fără avere, trei clase de liceu, apolitic. Arestat și internat inițial pentru doi ani, apoi pentru patru, la Făgăraș (din 27 septembrie 1951); pentru puțin timp a fost deținut la Cernavodă – Constanța (până în 10 mai 1954); eliberat la 29 martie 1955³³.

8. **Codrea T. Ioan**, n. 10 mai 1902 la Iapa, Maramureș, dom. în Timișoara, str. Eneas 87, contabil/anterior comisar adjunct Timișoara, fără avere, origine muncitorească, patru clase de liceu, căsătorit, 2 copii, apolitic. Arestat și condamnat în 1950, „pentru activitate contra clasei muncitoare”, la patru ani de detenție și internat la Făgăraș (din 1 octombrie 1950 până în 15 aprilie 1951). Internat anterior de Securitatea Timișoara la Pitești (din 27 iulie 1948), apoi la Târgșor (din 25 decembrie 1948). A mai fost internat la Poarta Albă, Făgăraș (din 20 iunie 1954), MAI Baia Mare (transferat în 2 decembrie 1954), Satu Mare (din 13 mai 1955), Oradea (din 12 iulie 1955), Jilava (din 5 noiembrie 1955), Oradea (din 4 ianuarie 1956); eliberat la 12 aprilie 1956³⁴.

9. **Codrea I. Petre**, n. în 27 iunie 1909 la Berbești, Maramureș, dom. în București, str. Suceava 1, funcționar, fost agent SSI, fără avere, absolvent liceu,

²⁸ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

²⁹ Cf. FMP.

³⁰ Cf. FMP.

³¹ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

³² Cf. *Ibidem.*

³³ Cf. FMP.

³⁴ Cf. FMP.

necăsătorit, membru PMR (anterior apolitic). Condamnat pentru „activitate contra clasei muncitoare” la doi ani și internat la Făgăraș (din 15 octombrie 1951), apoi majorată pedeapsa cu alți doi ani. A peregrinat apoi prin mai multe închisori: Ocnele Mari, Mărgineni (din 4 septembrie 1953), Făgăraș (din 15 mai 1954), Tg. Ocna (din 26 mai 1955), Jilava, (din 1 iulie 1955), MAI București (din 29 octombrie 1955). A fost arestat din nou în 8 februarie 1961 și condamnat la 8 ani pentru „uneltire”, fiind închis la Gherla (din 4 decembrie 1961, apoi din 17 februarie 1962), Giurgeni (din 14 mai 1963), Ostrov (din 3 iulie 1964); grațiat și eliberat în 29 iulie 1964³⁵.

10. **Dragomir A. Augustin**, n. în 23 decembrie 1911 la Copalnic-Mănăstur, Maramureș, dom. în Cluj, str. Vörösmarti 8, referent tehnic, fost comisar-șef, fără avere, licențiat în drept, căsătorit, fost membru PMR. Arestat și internat, pentru „înalță trădare”, din 26 iunie 1952, fiind deținut în: Colonia Cernavodă 3 (16 ianuarie 1953), Colonia Poarta Albă (din 15 februarie 1954), MAI Hunedoara (din 4 mai 1954), Alba Iulia, Deva (18 martie 1955); condamnat din nou de Parchetul Militar Stalin „pentru înaltă trădare” la 6 ani și internat la: MAI Deva (6 iunie 1955), Făgăraș (27 noiembrie 1956) și Alba Iulia; eliberat în 5 noiembrie 1957³⁶.

11. **Droboș P. Vasile**, n. în 23 iunie 1899 la Cărbunari, Maramureș, dom. în Timișoara, Calea Aradului 51, agricultor/fost gardian public (1930-1937), avere: 5 ha („împroprietărit 1946”), 4 clase de liceu, căsătorit, 4 copii, apolitic. Arestat de Siguranța Ploiești și internat la Jilava (30 noiembrie 1949), apoi la Târgșor (29 septembrie 1950), Făgăraș (6 octombrie 1950), Cluj (22 iunie 1953). Depus la Jilava (2 martie 1954) pentru „crimă contra umanității”: „în timpul serviciului său de Polițist, a participat la arestarea și maltratarea elementelor comuniste”; eliberat de la Văcărești în 10 martie 1955. O altă FMP, întocmită după a doua arestare (17 august 1957), oferă date suplimentare: porecla „Bartolomei”, dom. în Cornești, str. Gării 13, Târnăveni, mastru pomicol GAS Cornești, fără avere; antecedente: „A mai fost condamnat 7 ani și s-a eliberat în 1955 de la Văcărești”. Condamnat de TM Regiunea III Cluj la 9 ani de detenție, a fost închis la Timișoara (19 august 1957), Jilava (25 noiembrie 1957), Gherla (18 decembrie 1957), Făgăraș (26 octombrie 1958), eliberat în 16 decembrie 1959³⁷.

12. **Firtea Gh. Gheorghe**, n. în 11 noiembrie 1919 la Baia Mare, dom. în Timișoara, str. Barbu Delavrancea, contabil/fost agent SSI, fără avere, căsătorit, 1 copil, studii: „bacaloret comercial”. Arestat și condamnat la doi ani de închisoare – din 26 iunie 1952 –, fiind internat la Făgăraș (26 iunie 1952), Colonia Capul Midia (1953), Făgăraș (27 mai 1954). Procuratura Generală îl condamnă din nou (la 1 iulie 1954), pentru activitate contra clasei muncitoare: „ca agent SSI a desfășurat activ[itare] c[ontra] cl[asei] muncit[oare]”; a fost închis în Cluj (12 septembrie 1955), ridicat de MAI (11 ianuarie 1956) și reprimis (23 ianuarie 1956), apoi la Securitatea Cluj (15 martie 1956) pentru cercetări³⁸.

³⁵ Cf. FMP.

³⁶ Cf. FMP.

³⁷ Cf. FMP.

³⁸ Cf. FMP.

13. **Furnică I. Chirilă**, n. în 11 noiembrie 1906 la Buciumi, Tecuci, dom. în Poienile de sub Munte, Vișeu, funcționar/fost plutonier jandarm, fără avere, 4 clase primare, căsătorit, 1 copil, la data arestării membru Frontul Plugarilor. Arestat și condamnat la 25 de ani pentru crime de război: „ca șef de post jandarmi a executat comuniști evrei”. Închis la Jilava (26 aprilie 1952), Valea Neagră (22 mai 1953), Baia Sprie (14 iulie 1953), Pitești (1954), Aiud (22 aprilie 1955), Făgăraș (1955); eliberat în 29 octombrie 1955³⁹.

14. **Glük I. Mihai**, n. în 11 aprilie 1903 la Șomcuta Mare, Maramureș, dom. în Zalău, str. T. Vladimirescu 13, funcționar/fost polițist, fără avere, 5 clase de liceu, căsătorit, 1 copil, membru PMR. Arestat în 2 mai 1950 și închis la Satu Mare (21 iunie 1950), Făgăraș (29 aprilie 1951), Cernavodă 3 (26 septembrie 1953), ridicat de MSS (25 octombrie 1953), Oradea (4 mai 1954); eliberat la 5 august 1954. Condamnat din nou, de Tribunalul Oradea (25 februarie 1955) la 7 ani, apoi redusă la pedeapsa la 5 ani, deoarece „în timpul cât se afla în serviciul poliției burghezo-moșierești a luat parte la arestarea și urmărirea elementelor comuniste și muncitorești”. Închis la Oradea, Cluj (23 martie 1955), Oradea (21 iunie 1955); eliberat în 6 octombrie 1955⁴⁰. Numit comisar adjunct la Poliția Satu Mare (*MO*, nr. 62/14 martie 1946), apoi comisar adjunct la Salonta (*MO*, nr. 222/25 septembrie 1946); transferat la Satu Mare în 15 decembrie 1946 (*MO*, nr. 17/21 ianuarie 1947). A intrat în PCR în 1945, însă a fost propus pentru excludere în martie 1950. „Între 1927-38, ag[ent] poliție la Satu Mare, a participat la arestarea și maltratarea celor care activau în mișcarea muncitorească (adnotare: Trebuie exploatat. Ce lucruri cunoaște despre ag. provoc[atori]). În timpul războiului a fost deportat de autoritățile maghiare. Comportarea sa nu este cunoscută. După 23 Aug[ust] '44, a reintrat în Pol. Satu Mare, com[isar] adj[unct]. Afaceri de contrabandă în stil mare, s-a îmbogățit. La percheziția făcută în 1947 de către Serv. Economic, a fost găsit la domiciliul său un stoc destul de mare de mărfuri de contrabandă și suma de 60.000 lei, imediat după stabilizare. A amenințat cu moartea pe unul din cei ce conduceau percheziția, în cazul când va încerca să ia măsuri împotriva lui”⁴¹.

15. **Hotea M. Gheorghe**, n. în 22 februarie 1917 la Seliște-Sighet, dom. în Bârsana, învățător/fost comisar, fără avere, licențiat în drept, divorțat. Arestat în 5 ianuarie 1949, a fost internat la Jilava; condamnat la 14 august 1949 la muncă silnică pe viață, pentru „crimă de război”: „ca șef al Poliției comisar, a exterminat 40 cetățeni evrei pe teritoriul unde s-a purtat război”; a fost închis la: Aiud (9 august 1950), Făgăraș (25 octombrie 1951), Galați (21 martie 1955). Ulterior, pedeapsa a fost redusă la 12 ani și 6 luni și internat la Jilava (8 septembrie 1956). Condamnat de TM Reg. II București (145/1957) la 25 de ani temniță grea și închis la Făgăraș (12 ianuarie 1958) și Gherla (15 februarie 1960); eliberat în 14 aprilie 1964⁴².

³⁹ Cf. FMP.

⁴⁰ Cf. FMP.

⁴¹ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

⁴² Cf. FMP.

16. **Matus Gh. Petru**, n. în 5 iunie 1905 la Valea Porcului – Sighet, dom. în Sighet, str. Maxim Gorki 26, tâmplar metal, fără avere, 3 clase, căsătorit, 8 copii, apolitic. Închis la Jilava (17 martie 1954), pentru „crimă cont[ra] umanității”: „fiind informatorul Siguranței, a furnizat informații cu privire la activitatea comunistă ilegală”. Condamnat de Tribunalul Oradea (101/ 1955) la 7 ani detenție grea și închis la Oradea, Jilava (22 august 1956), Făgăraș (9 februarie 1957), Gherla (17 februarie 1960); eliberat în 14 martie 1961⁴³.

17. **Muste A. Ioan**, n. în 24 februarie 1933 la Văleni – Lăpuș. Arestat preventiv pentru furt, și închis în penitenciarele Cluj (21 februarie 1956) și Făgăraș (11 octombrie 1956), „pt. munci”⁴⁴.

18. **Nichita S. Pavel**, n. în 1 aprilie 1911 la Borcut – Târgu-Lăpuș, dom. în București, Șoseaua Măgurele 102, gardian public, fără avere, 4 clase elementare, căsătorit, legionar. Arestat la 22 ianuarie 1941 și condamnat de TM București inițial la muncă silnică pe viață, apoi la 25 de ani pentru rebeliune, fiind închis la Aiud, Nistru (24 aprilie 1951), Făgăraș (22 aprilie 1955), Aiud (6 iunie 1956); eliberat în 16 aprilie 1964⁴⁵.

19. **Onia I. Petru**, n. în 11 iunie 1920 la Slatina, Sighet, dom. în Sighet, str. Gh. Doja 67, muncitor/fost funcționar, fără avere, 8 clase de liceu, căsătorit, 2 copii. Internat de către Securitatea Satu Mare la 25 august 1952 în Penitenciarul Satu Mare, apoi la Făgăraș⁴⁶.

20. **Pașca V. Grigore**, n. în 15 iunie 1911 la Pomi, Satu Mare, dom. în Baia Mare/Pomi, avocat/fost comisar de poliție, fără avere, licențiat în drept, necăsătorit. Arestat în 1948 și închis la Pitești, Craiova (1 august 1948), Târgșor (5 decembrie 1948), Făgăraș (30 septembrie 1950); ulterior internat 24 luni în UM Cernavodă 3, Poarta Albă (27 septembrie 1953), Jilava (15 decembrie 1954), Timișoara (19 decembrie 1954). Arestat preventiv în 5 mai 1955 de Procuratura Generală și acuzat de activitate contra clasei muncitoare, a fost internat la MAI Timiș (11 mai 1955), MAI București și reprimat la Timiș (31 mai 1955); eliberat în 1 februarie 1956⁴⁷.

21. **Perța M. Vasile**, n. în 20 august 1919 la Botiza, Maramureș, dom. în Botiza, str. Principală 219, agricultor/fost jandarm, averea: 2 ha, 4 clase elementare, căsătorit, 3 copii, fost membru PNT. Arestat preventiv la 9 noiembrie 1958 pentru că „a avut o serie de manifestări dușmănoase la ad[resa] URSS și RPR”; condamnat de TM Cluj la 7 ani corecție pentru uneltire și închis la Satu Mare (9 decembrie 1958), Gherla (5 februarie 1959), „5 VIII 59, ord. transf. la Galați, 26 XII 59, ord. transf. la Făgăraș”, Făgăraș (25 ianuarie 1960), Gherla (17 februarie 1960), Sighet (28 februarie 1960); eliberat în 5 martie 1960⁴⁸.

⁴³ Cf. FMP.

⁴⁴ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

⁴⁵ Cf. FMP.

⁴⁶ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

⁴⁷ Cf. FMP.

⁴⁸ Cf. FMP.

22. **Petrovan Gh. Gheorghe**, n. în 14 octombrie 1899 la Petrova, Maramureș, dom. în Orașul Stalin/Brașov, str. Petőfi 8, pensionar/fost colonel, căsătorit. A fost închis la Jilava (17 februarie 1951), apoi condamnat pentru crimă contra umanității: „fiind în centrul de informare al MStM, în activit[atea] sa a supus la tratam[ente] neomenoase pe cei care îi cerceta” și internat la Onești, Borzești (28 februarie 1953), Jilava (1 martie 1953), Făgăraș?, Gherla⁴⁹.

23. **Pop V. Petru**, n. 9 august 1902 la Mănăstur, Satu Mare, dom. în Baia Mare, str. Victoriei 47, agent de poliție, fără avere, 2 clase de liceu, căsătorit. Arestat în iulie 1948 și închis la Pitești, Craiova (5 august 1948), Târgșor (5 decembrie 1948), Făgăraș (1 octombrie 1950). Condamnat la 24 luni UM, începând din 9 aprilie 1951, UM 3 Saligny (24 aprilie 1951); condamnare majorată cu alte 24 de luni și internat în Colonia Cernavodă 3, MAI Baia Mare (27 ianuarie 1954), Oradea (4 mai 1954). Condamnat de TMT Oradea la 8 ani temniță grea pentru activitate împotriva clasei muncitoare; eliberat în 25 august 1954⁵⁰.

24. **Radu V. Ioan**, n. în 20 mai 1911 la Bârsana, Maramureș, dom. în București, Calea Victoriei 91, locotenent DGM/comisar adjunct, fără avere, 12 clase, necăsătorit. Arestat și internat la Făgăraș (21 februarie 1951); a primit 24 luni Centru Militar, fiind trimis la Cernavodă 3, apoi Poarta Albă, MAI Hunedoara (14 mai 1954), Alba Iulia (18 martie 1955). În martie 1955 a fost condamnat pentru „înalță trădare”: „a dus activitate intensă asupra clasei muncitoare și mișcării revoluționare”, închis la MAI Deva (6 iunie 1955), dar eliberat în 14 noiembrie 1955, fiind amnistiat⁵¹.

25. **Rocaș I. Gheorghe**, n. în 1 februarie 1914 la Iapa, Maramureș, dom. în Cluj, str. Vlahuță 3/Gelu 7, funcționar RATA/comisar șef Poliție, fără avere, licențiat în drept, căsătorit, 1 copil, membru PMR. Arestat în 1950 și internat la Suceava, Făgăraș (2 noiembrie 1950); condamnat la 24 luni CM, prin Decretul 526/26 VI 1952, și trimis la Cernavodă 3, apoi preluat de MAI Suceava (26 mai 1954). Condamnat de Procuratura Generală la 6 ani de temniță grea, deoarece „în timpul când a fost în poliție/Siguranță a dus activitate contra clasei muncitoare”, apărând în închisoarea Suceava (23 februarie 1956), dar eliberat în 17 iunie 1956⁵².

26. **Simedrea A. Avram**, n. în 5 aprilie 1895 la Luncani de Jos, Brad, Hunedoara, dom. în Baia Mare, str. I. Grünvald 8, pădurar/gardian public, fără avere, 4 clase gimnaziale, căsătorit, apolitic. Arestat în 1948 și internat de Siguranța Satu Mare la Pitești (3 august 1948), apoi Craiova (5 august 1948), Târgșor (6 decembrie 1948), Făgăraș (3 octombrie 1950); la 24 aprilie 1951 predat UM nr. 3 Saligny, apoi la Cernavodă 3; eliberat în 11 februarie 1953⁵³.

27. **Stan Gh. Teodor**, n. în 12 iunie 1912 la Săpânța, Maramureș, dom. în Sighet, str. 9 Mai 12, funcționar/fost polițist, fără avere, 4 clase primare, căsătorit, 2 copii, membru Frontul Plugarilor. Arestat în 29 decembrie 1951 și condamnat

⁴⁹ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

⁵⁰ Cf. FMP.

⁵¹ Cf. FMP.

⁵² Cf. FMP.

⁵³ Cf. FMP.

la 2 ani corecție și 200 de lei amendă (40 zile) pentru uneltire și favorizarea infractorului; încarcerat la Jilava (26 iunie 1952), Făgăraș (16 noiembrie 1952); eliberat la 6 februarie 1954⁵⁴.

28. **Steța G. Grigore** (Dura), n. în 20 aprilie 1907 la Borșa, Maramureș, dom. în Borșa, muncitor pădure/„om de serviciu SSI”, fără avere, 4 clase primare, căsătorit, apolitic. Arestat pentru 24 luni UM (Decretul nr. 446/27 IX 1951), apoi pentru alte 24 de luni și internat la Cernavodă 3, Capul Midia (9 iulie 1953), Poarta Albă (26 septembrie 1953), Făgăraș (27 mai 1954)⁵⁵.

29. **Șoncuteanu P. Petre**, n. în 25 ianuarie 1906 la Baia Mare, dom. în București, str. Lazăr Grünberg 3, raion 23 August, fără ocupație/fost funcționar, fără avere, absolvent liceu, căsătorit. Arestat la 1 decembrie 1957 și condamnat la 5 ani corecție pentru delapidare; internat la Văcărești (1 decembrie 1957), drept comun Făgăraș (7 februarie 1958), Vlădeni (2 iulie 1958), Văcărești (6 iulie 1958), Poarta Albă (11 iulie 58), Văcărești (5 octombrie 1959), Poarta Albă (4 decembrie 1959); eliberat în 31 decembrie 1961⁵⁶.

30. **Tira V. Dumitru**, n. în 1 noiembrie 1896 la Baba, Maramureș, dom. în Dej, str. Engels 6, avocat/fost șef poliție, licențiat în drept, căsătorit. Arestat de Securitatea Dej și internat la Pitești (30 iulie 1948), Târgșor (decembrie 1948), Făgăraș (2 octombrie 1950), MAI Cluj (25 mai 1954). Condamnat de TMT Oradea (12 august 1954) pentru „activitate antimuncitorească” („fiind polițist a participat la activități de înăbușire a mișcării muncit[orești]”); eliberat în 16 august 1954⁵⁷.

31. **Tite Gh. Gheorghe**, n. în 15 aprilie 1904 la Săpânța, Maramureș, dom. în Săpânța, ajutor contabil/fost comisar adjutant, fără avere, licențiat în drept, necăsătorit, apolitic/fost membru PNȚ și FRN. Arestat și internat la Făgăraș (24 iunie 1952), ridicat de Grup Anchete Sibiu (3 octombrie 1953) și condamnat la 36 luni CM; eliberat în 10 august 1954⁵⁸. Gh. Tite a absolvit ca șef de promoție Liceul „Dragoș-Vodă” din Sighet, după care a urmat în paralel Facultatea de Drept și Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj. La Paris a studiat diplomația timp de 2 ani. Și-a deschis birou avocațial în Sighet, fiind și primar al orașului în 1939. Politic a activat în Tineretul PNȚ (semnatar al „Chemării Tinerimii Române”, Cluj, 21 aprilie 1926) și în Frontul Românesc, condus de Al. Vaida-Voevod. În timpul războiului a îndeplinit misiuni diplomatice, inclusiv în Turcia. A primit Ordinul „Steaua României” în grad de Ofițer (*MO*, nr. 124/4 iunie 1947). Șeful Misiunii României la Budapesta în anul 1947. Arestat în Săpânța la 25 aprilie 1952 și internat la București, Aiud și Făgăraș timp de 3 ani și 8 luni. După eliberare s-a întors cu cca. „40 de kg” la înălțimea lui de 180 cm și a lucrat ca ajutor contabil și juriconsult la Cooperativa de Consum din Săpânța⁵⁹.

⁵⁴ Cf. FMP.

⁵⁵ Cf. FMP.

⁵⁶ Cf. FMP.

⁵⁷ Cf. FMP.

⁵⁸ Cf. FMP.

⁵⁹ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

32. **Trepăduș C. Grigore**, n. în 7 aprilie 1902 la Vădeni, Tg. Jiu, fiul lui Constantin și Ioana/Mari, dom. Craiova, str. Eminescu 17/Sighet, Simion Bărnuțiu 36/Giulești-Maramureș, învățător/inspector școlar, fără avere, căsătorit, 1 copil; apolitic. Arestat și condamnat la muncă silnică pe viață de Tribunalul Poporului București pentru „crimă de război” și închis la Jilava (20 iunie 1945), Aiud (1946), Baia Sprie (27 septembrie 1950), ridicat de DGSS (23 noiembrie 1951), Jilava (4 septembrie 1952), Făgăraș (13 mai 1953), Galați (21 martie 1955), Făgăraș, Gherla (15 februarie 1960); eliberat în 28 iulie 1964⁶⁰. Ordin de arestare, cu acuzația: „însărcinat cu menținerea ordinii în lagărul Tg. Jiu, a comis cruzimi contra deținuților” (*MO*, nr. 109/17 mai 1945). Lt. T., „un sadic ale cărui isprăvi pe Valea Jiului aveau să fie incluse în categoria crimelor de război, îi supuseseră pe internați la tot felul de torturi, cea predilectă fiind spânzurarea de brațe în pomi (...). L-am văzut în această postură, atârând de creanga unui copac uscat, pe compozitorul și dirijorul Matei Socor”⁶¹.

33. **Ulici I. Ioan**, n. 25 februarie 1905 la Rona de Jos, Sighet, dom. în Sighet, str. 23 August 6, contabil SSI, fără avere, absolvent liceu, căsătorit, 2 copii, fost membru PMR, legionar. Arestat pentru 24 luni UM și internat la Ocnele Mari; majorată pedeapsa cu încă 24 de luni și internat la Mărgineni (4 septembrie 1953), Făgăraș (20 mai 1954), Alba Iulia (30 octombrie 1954), Deva (18 februarie 1955), Deva (25 martie 1955), Jilava (25 octombrie 1955), Oradea (4 noiembrie 1955); eliberat în 10 februarie 1956⁶².

34. **Ulici Gh. Petre**, n. 23 februarie 1909 la Rona de Jos, Maramureș, dom. în Mărășești, Vrancea, str. 23 August 26, plut. maj. miliție/fost comisar ajutor, fără avere, 4 clase de liceu, necăsătorit, membru PMR. Arestat și internat la Făgăraș (3 martie 1951), Cernavodă 3, MAI Galați (5 martie 1954), Penitenciarul Galați (17 iunie 1954), MAI Galați (24 iunie 1955)⁶³.

35. **Urdea V. Ioan**, n. în 3 aprilie 1889 la Sighișoara, dom. în Sighet, str. Mihai Viteazul 38, fără ocupație/fost șef Serviciu Poliție (fost șef al Siguranței Sighet în perioada 1919-1922, director de bancă și deputat PNL), licențiat în drept, căsătorit. Condamnat la 6 luni detenție (1948) și 20.000 lei pentru complicitate la sabotaj economic; arestat în 26 aprilie 1952 și internat la Făgăraș (24 iunie 1952), apoi internat pentru 36 de luni la UM 0229 Baia Mare (9 martie 1954). Condamnat de TM Oradea pentru activitate contrarevoluționară la 10 ani închisoare și confiscarea averii, închis la Jilava (18 iunie 1954), Oradea (4 septembrie 1954), MAI București (17 noiembrie 1954); eliberat în 30 noiembrie 1954⁶⁴.

36. **Vancea Șt. Ioan**, n. în 16 februarie 1902 la Sighetu Marmăției, Maramureș, dom. în Satu Mare, str. Bulevardul Republicii 45, agent de poliție, 4 clase de liceu, căsătorit, 2 copii, apolitic. Arestat la 22 octombrie 1945 și condamnat de

⁶⁰ Cf. FMP.

⁶¹ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*

⁶² Cf. FMP.

⁶³ Cf. FMP.

⁶⁴ Cf. FMP.

Tribunalul Poporului Cluj la 20 de ani muncă silnică pentru crimă de război: „a aplicat forța și maltratări contra populației evreiești”; închis anterior la Aiud (25 iunie 1946), apoi la Făgăraș (25 octombrie 1951), Jilava (16 iunie 1954), Făgăraș (13 mai 1955). I-a fost redusă pedeapsa la 10 ani și internat la Jilava (9 septembrie 1956), apoi la Gherla (18 februarie 1957); eliberat în 26 aprilie 1957, în mod „provizoriu”⁶⁵.

37. **Vădan G. Simion**, n. în 10 iulie 1914 la Mănăstirea, Cluj, dom. în Baia Mare, str. Malinovski 82, lt. maj. miliție/comisar șef, fără avere, licențiat în drept/Acad. Comercială, căsătorit, 1 copil, membru Frontul Plugarilor. Ridicat de Securitate în 20 martie 1952) și internat la Făgăraș (26 martie 1952), pentru 24 luni UM, apoi la Cernavodă 3, Timișoara (16 mai 1954) ș.a. Eliberat în 8 octombrie 1954⁶⁶.

38. **Velea V. Gheorghe**, n. în 20 februarie 1912 la Ariniș, Maramureș, dom. în Suceava, str. Turnu Roșu 4, funcționar bancă/fost chestor, fără avere, licențiat în drept, căsătorit. Internat la Suceava (17 septembrie 1952), primind 60 de luni CM, apoi la Securitatea Suceava (10 februarie 1953), Făgăraș (12 februarie 1953), MAI Timișoara (9 iunie 1954)⁶⁷. Agent III Comisariatul Baia Mare, apoi comisar II la Poliția Satu Mare (cf. *MO*, nr. 289/13 decembrie 1939); șef al echipei de escortă la Palatul Regal din Serviciul informații și cercetări - 1 august 1943; comisar-șef Gr. IV-a (Paza Demnitari), 1941-44. Decedat în detenție în anul 1961. A fost decorat cu Ordinul „Coroana României”, în grad de Cavaler (cf. *MO*, nr. 258/6 noiembrie 1944)⁶⁸.

⁶⁵ Cf. FMP.

⁶⁶ Cf. FMP.

⁶⁷ Cf. FMP.

⁶⁸ Cf. I. Ciupea, V. Țărău, Fl. Olteanu, Andrea Dobeș, R. Fürtös, C. Budeancă, *op. cit.*